

ΣΩΤΗΡΙΟΣ Δ. ΒΕΖΑΝΗΣ (1875—1932)

Έγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῇ 25ῃ Ἰανουαρίου 1875· ἀπεβίωσε τῇ 3ῃ Ιουλίου 1932. Τὰς ἔγκυκλιους σπουδάς ἐπεράτωσε ἐν Ἀθήναις. Ἐγγραφεὶς εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Ἀθηνησίν Πανεπιστημίου ἔλαβε τὸ δίπλωμα κατὰ τὸ 1894. Τῇ προτότητῇ τοῦ Χαρ. Τρικούπη, μετὰ τοῦ δποίου πολλοὶ φιλικοὶ καὶ οἰκογενειακοὶ δεσμοὶ τὸν συνέδεον, μετέβη εἰς Γερμανίαν ὥνα σπουδάσῃ οἰκονομολογικὰ δποὶ καὶ ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Adolph Wagner. Συνεπλήρωσε τὰς σπουδάς του ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἐπιστρέψας εἰς Ἀθήνας τῷ 1897 ἐξελέγη τῷ 1901 ὑφηγητὴς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ἐδίδαξε τακτικὰ ἐπὶ δικαιείαν περίπου. Δυστυχῶς ήταν μεγάλη οἰκογένεια ἣν ἀπέκτησε δὲν τοῦ ἐπέτρεψε νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸν πνευματικὸν βίον καὶ τὴν ἐπίτευξιν ἀκαδημαϊκῆς σταδιοδρομίας. Ἡ βιοπάλη ἀντικατέστησε τὴν ἐπιστήμην καὶ ἀπωλέσθη οὕτω ἐργάτης σπανίας νοητικῆς δυνάμεως, ἡτις καλλιεργούμενη ἦδοντο νὰ καρποφορήσῃ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ. Ο Βεζανῆς ἐδημοσίευσε σωρείαν ἄρδων ἐπὶ διαφόρων ἐπικαίρων ζητημάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας, ιδιαίτερως δὲ εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν», ἣς δὲ διευθυντής Βλ. Γαβριηλίδης ἦτο εἰς τῶν ἐνθερμοτέρων φίλων τοῦ νεαροῦ τότε ἐπιστήμονος

Αἱ κυριώτεραι ἐργασίαι τον εἶναι δύο.

1) «Ueber das Verhältnis der Vermehrung der Zinskapitalinhaber und der Zinskapitalien» Βερολίνον 1895, παρὰ τῷ ἐκδοτικῷ οἴκῳ Puttkammer und Mühlbrecht Σελ. 48.

2) «Τὸ Δικαίωμα τῆς Ζωῆς» Ἀθῆναι 1897 Σελ. 74.

Ἄντικείμενον καὶ σκοπὸς τῆς πρώτης μελέτης εἶναι νὰ ἀποδεῖξῃ ὅτι μεταξὺ πληθύνσεως κεφαλαίων καὶ πληθύνσεως τῶν κατόχων αὐτῶν ὑπάρχει μία σχέσις δυναμένη νὰ ἐκφρασθῇ οὕτω: «τὰς εφάλαιας ἔχουν τὴν τάσιν νὰ αὖξανωνται ταχύτερον ἢ οἱ κάτοχοι αὐτῶν» (σελ. 46). Ἡ σκέψις τοῦ Μάλθου ὅτι τὰ μέσα τῆς διατροφῆς αὐξάνουν βραδύτερον ἢ οἱ ἀνθρώποι, σκέψις βασιζομένη εἰς τὴν σύγκρισιν μεταξὺ αὐξήσεως πληθυσμοῦ καὶ αὐξήσεως πραγμάτων ἀνεξαρτήτων αὐτοῦ, μεταφέρεται εἰς ἄλλο ἐπίπεδον καὶ συγκρίνεται ἡ αὐξήσις ὡρισμένου τμήματος πληθυσμοῦ (τῶν κεφαλαιούχων) πρὸς τὰ κεφάλαια καὶ ἀνακαλύπτεται ἡ ἀντίστροφος σχέσις. Ἡ πρωτότυπος αὐτὴ ἰδέα τοῦ Σ. Βεζανῆς δὲν εἶναι πρωτότυπος μόνον καθ' ἑαυτὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν δεξύνουν τρόπον μὲ τὸν δποῖον κατώρθωσεν δὲ ἐρευνητὴς οὕτως νὰ ἀγάγῃ εἰς πέρας τὸν συλλογισμόν του. Είναι βέβαιον ὅτι τὸ στατιστικὸν ὑλικόν, δπερ χρησιμοποιεῖ, εἶναι μόνον γερμανικόν, δὲν ὑπάρχει δε ἀκόμη καὶ ἀμφιβολία ὅτι πολλάκις γίνεται μία

λογικῶς οὐχὶ τελείως ἄφεντος χρησιμοποίησις τῶν στατιστικῶν δεδομένων. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ δόποιον εἶναι ἀναμφίρηστον εἶναι ἡ πρωτοτυπία τῆς βασικῆς συλλήψεως καὶ ὁ πρωτότυπος ὑσαύτως τρόπος τῆς συγκρίσεως τῶν δύο ποσῶν ἀμφότερα δὲ μαρτυροῦν τὸ λεπτόγ, καλλιεργημένον καὶ ἵνανὸν διὰ μεγαλυτέραν ἔξελιξιν πνεῦμα. Αὕτη ἡ σκέψις κάμνει τὰ Λογία, νὰ ἀναφέρεται εἰς τὰ πορίσματα τοῦ Σ. Βεζανῆ ἐν τῷ ἔργῳ του περὶ κοινωνικῆς οἰκονομικῆς (σελ. 722).

Ἡ δευτέρᾳ μελέτῃ τὸ «Δικαίωμα τῆς Ζωῆς» δὲν παρουσιάζει τὴν πρωτοτυπίαν τῆς πρώτης. Ἀποτελεῖ δὲ μίαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πορισμάτων τῆς σχολῆς τοῦ A d. W a g n e r αἴτησιν παραχωρήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ζωῆς ἐν Ἑλλάδι, ὑπὸ μορφὴν παροχῆς κρατικοῦ βιοηθήματος εἰς τοὺς ἀποδεδειγμένως πτωχούς. Τὸ αἴτημα τοῦτο στηρίζεται εἰς τὸν σοσιαλισμὸν ἀφ' ἐνός, τὴν θεωρητικὴν δηλ. ἀρχὴν τῆς ἔξυψώσεως τῶν κάτω τάξεων καὶ εἰς τὴν μελέτην τῆς καταστάσεώς μας ἀφ' ἑτέρου, ἢτις καθορίζει τὰ δρια τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἡ μελέτη αὐτὴ καθαρῶς ἐπιστημονικὴ δὲν παρουσιάζει πολὺ ἐνδιαφέρον διότι ὁ τρόπος τῆς σκέψεως καὶ συζητήσεως ἐν τῇ οἰκονομικῇ πολιτικῇ κατερρίφθη ὑπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Max Weber ἀνακαλυφθείσης ἀρχῆς τοῦ σχετικισμοῦ τῶν ἀξιῶν.

Ἡ ἀξία τῆς μελέτης αὐτῆς εἶναι ὅτι μᾶς δεικνύει τὸν σοσιαλισμὸν τοῦ Σ. Βεζανῆ. Ὁ σοσιαλισμὸς παρ' ὅλην του τὴν «ἐπιστημονικότητα», τὴν ἀπαραίτητον διὰ τὴν σύγχρονον κάνησιν, στηρίζεται εἰς τὴν βαθεῖαν ἀγάπην τοῦ πλησίον, τὴν συμπάθειαν πρὸς τὸν πάσχοντα καὶ τὸν ἀνθρωπισμόν, ἀτινα δὲ Βεζανῆς εἶχεν ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀνεπτυγμένα. Καὶ ἀν ἐγκατέλειψε δὲ Σ. Βεζανῆς τὴν ἐπιστήμην οὐδέποτε ἐγκατέλειψε τὸν πρακτικὸν σοσιαλισμόν, τὴν βαθεῖαν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον καὶ τὸν σεβασμὸν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος.

A. K.